

Sygn. akt IV CSK 320/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w B.
przy uczestnictwie A.B.

o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 8 listopada 2018 r., sygn. akt X Ca i...[,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) nie obciąża uczestniczki kosztami postępowania
kasacyjnego,**

**3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego
w B. na rzecz adwokata K.K. kwotę 120**

**(sto dwadzieścia) złotych powiększoną o należny podatek
od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił apelację uczestniczki A.B. od postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy w B. w dniu 25 czerwca 2018 roku w przedmiocie umieszczenia uczestniczki na leczeniu w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestniczkę A.B.. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona. Zarzut oczywistej zasadności skargi został ograniczony do kwestii proceduralnych związanych z zainicjowaniem postępowania. Zdaniem skarżącej Sąd Okręgowy dokonał niewłaściwej wykładni art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (jedn. tekst: Dz.U. z 2018r., poz. 1878 - dalej: „u.o.z.p.”), uznając, że w sprawie zachodzą nadzwyczajne okoliczności uzasadniające brak konieczności przedłożenia orzeczenia lekarskiego, z którego wynikałaby konieczność hospitalizacji w szpitalu psychiatrycznym. Przedłożone przez wnioskodawcę zaświadczenie lekarskie zostało bowiem wydane w okresie przekraczającym o trzy dni czternastodniowy termin o którym mowa w art. 30 ust. 2 u.o.z.p., co powinno skutkować zwrotem wniosku.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawca Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w B. wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.).

O oczywistej zasadności skargi nie przekonuje nie dokonanie zwrotu wniosku mimo przedstawienia przez wnioskodawcę zdezaktualizowanego zaświadczenia lekarskiego, skoro z jego treści wprost wynikało, że lekarz nie miał możliwości osobistego zbadania uczestniczki. W sytuacjach, gdy do wniosku nie dołączono zaświadczenia lekarskiego lub uległo ono dezaktualizacji Sąd może nie dokonywać zwrotu wniosku, jeżeli jego treść oraz załączone do niego dokumenty uzasadniają zasadność przyjęcia uczestnika do szpitala psychiatrycznego, a złożenie orzeczenia lekarskiego nie jest możliwe (art. 30 ust. 3 u.o.z.p.). Celem tej regulacji jest umożliwienie sądowi zarządzenia badania osoby, której dotyczy uprawdopodobniony wniosek (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2015 r., V CSK 456/15, nie publ.).

W świetle podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia, która usuwa się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.), wniosek i załączone do niego dokumenty uprawdopodobniały zasadność przyjęcia skarżącej

do szpitala psychiatrycznego, a niemożność przedstawienia przez wnioskodawcę zaświadczenia lekarskiego poprzedzonego badaniem uczestniczki została uwiarygodniona treścią samego zaświadczenia lekarskiego z którego wynikało, że lekarz mimo przybycia do miejsca zamieszkania skarżącej nie miał możliwości jej zbadania z uwagi na odmowę otwarcia drzwi. Z przytoczonych względów nie można przyjąć, że zastosowana przez Sąd Okręgowy wykładnia art. 30 ust. 3 u.o.z.p. świadczy o kwalifikowanym naruszeniu prawa uzasadniającym przyjęcie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W konsekwencji analiza wniosku, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, że stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni prawa. Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 14 ust. 1 pkt 3 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 czerwca 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

Uwzględniając charakter sprawy, status wnioskodawcy oraz trudną sytuację życiową uczestniczki, w oparciu o zasadę słuszności, Sąd Najwyższy nie obciążył skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego (art. 102 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).